

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
KARO PRIEVLĖS
ĮSTATYMAS**

1996 m. spalio 22 d. Nr. I-1593
Vilnius

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis įstatymas nustato Lietuvos Respublikos piliečių karo prievolės atlikimo ir jos užtikrinimo tvarką.

2. Lietuvos Respublikos piliečių, turinčių ir kitų valstybių pilietybę, karo prievolės atlikimo tvarką reguliuoja tarptautinės sutartys. Jeigu su valstybe nėra pasirašyta tarptautinė sutartis, karo prievolės atlikimą reglamentuoja šis įstatymas.

2 straipsnis. Karo prievolė

Karo prievolė – Konstitucijoje numatyta Lietuvos Respublikos piliečio pareiga atlikti tikrąją karo arba alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą ir pasirengti ginti valstybę nuo agresijos.

3 straipsnis. Piliečių karo prievolės užtikrinimas

1. Piliečių karo prievolę užtikrina valstybės institucijos ir visų rūšių bei nuosavybės formų įmonės, įstaigos ir organizacijos.

2. Į tarnybą kai kuriose valstybės institucijose gali būti priimami tik tie būtinąją karo tarnybą privalantys atlikti piliečiai, kurie ją atliko arba nustatyta tvarka buvo atleisti nuo jos.

4 straipsnis. Pagrindinės įstatyme vartojamos sąvokos

1. Karinė įskaita – karo prievolinkų apskaita, jų įrašymas į ikišauktinių, šauktinių bei atsargos karo prievolinkų sąrašus ir išbraukimas iš jų.

2. Būtinoji karo tarnyba privaloma Lietuvos Respublikos piliečių tarnyba, susidedanti iš pradinės tarnybos reguliariojoje kariuomenėje ir atsargos tarnybos aktyviajame rezerve.

3. Profesionalioji karo tarnyba savanoriškai ir pagal karo tarnybos sutartį Lietuvos Respublikos piliečių atliekama tarnyba.

4. Alternatyvioji krašto apsaugos tarnyba – būtinajai karo tarnybai alternatyvi privalomoji krašto apsaugos pagalbinė tarnyba tiems, kurie dėl religinių ar pacifistinių įsitikinimų negali tarnauti su ginklu rankose.

5. Karo prievolinkas – karo prievolę turintis Lietuvos Respublikos pilietis nuo 16 metų.

6. Ikišauktinio amžiaus jaunuolis – karo prievolinkas nuo 16 iki 19 metų.

7. Šauktinis – karo prievolinkas nuo 19 iki 27 metų, neatlikęs būtiniosios karo tarnybos ir nuo jos neatleistas dėl šiame įstatyme numatytų priežasčių.

8. Naujokas – šauktinis, naujokų šaukimo komisijos sprendimu paskirtas į dalinį (mokymo centrą), nuo paskyrimo į jį dienos iki atvykimo į dalinį (mokymo centrą) dienos. Būtiniosios karo tarnybos kario statusą naujokas įgyja nuo kario liudijimo išdavimo.

9. Atsargos karo prievolinkas – karo prievolinkas, atlikęs būtinąją karo tarnybą ar profesionaliąją karo tarnybą ir paleistas į atsargą, taip pat jų neatlikęs dėl šiame įstatyme numatytų priežasčių; Lietuvos Respublikos pilietė, turinti medicinos ar Vyriausybės nustatytos kitos specialybės aukštąjį ar aukštesnįjį išsilavinimą, reikalingą ginkluotosioms pajėgoms; Lietuvos Respublikos pilietis, atlikęs tarnybą kitų valstybių kariuomenėje ir prisiekęs Lietuvai.

10. Aktyvusis rezervas – kariuomenės daliniai, sudaryti iš atsargos karo prievolinkų.

II SKYRIUS REGISTRACIJA IR ŠAUKIMAS

PIRMASIS SKIRSNIS IKIŠAUKTINIO AMŽIAUS JAUNUOLIŲ REGISTRACIJA

5 straipsnis. Jaunuolių įrašymas į karinę įskaitą

1. Lietuvos Respublikos piliečiai (vyrai), kai jiems sukanka 16 metų, privalo per 2 mėnesius pasitikrinti sveikatą Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos antrinio lygio sveikatos priežiūros įstaigose Sveikatos apsaugos ministerijos nustatyta tvarka ir gautas asmens privalomojo sveikatos tikrinimo korteles pristatyti į vietines teritorines karines įstaigas.

2. Ikišauktinio amžiaus jaunuoliai įrašomi į karinę įskaitą vietinėse teritorinėse karinėse įstaigose, jiems išduodami nustatyto pavyzdžio šauktinio liudijimai.

ANTRASIS SKIRSNIS ŠAUKIMAS

6 straipsnis. Šaukimo organizavimo tvarka

1. Vyriausybė krašto apsaugos ministro teikimu kasmet tvirtina šaukiamų naujokų skaičių.

2. Lietuvos Respublikos pilietis, kai jam sukanka 19 metų, per 15 dienų privalo atvykti į vietinę teritorinę karinę įstaigą. Be pateisinamos priežasties neatvykęs šauktinis atsako pagal įstatymus.

3. Šauktiniai, nepašaukti į būtinąją karo tarnybą dėl šiame įstatyme nustatytų priežasčių, į ją šaukiami šioms priežastims išnykus.

4. Šauktiniams, kurie naujokų šaukimo komisijos pripažinti tinkamais būtinajai karo tarnybai ir paskirti į dalinius, likus mėnesiui iki atvykimo į tarnybą dienos, draudžiama išvykti iš Lietuvos Respublikos apie išvykimą nepranešus naujokų šaukimo komisijai.

7 straipsnis. Pateisinamos neatvykimo priežastys

1. Visais šiame įstatyme nustatytais atvejais karo prievolinkų neatvykimo nurodytu laiku pateisinamos priežastys yra šios:

- 1) šauktinio liga;
- 2) šauktinio šeimos nario ar artimo giminaičio mirtis;
- 3) stichinė nelaimė ar nelaimingas atsitikimas;

4) šauktinio mokymasis užsienyje, jeigu tai yra pagrindas atidėti būtinąją karo tarnybą pagal šio įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 1–4 punktus.

2. Šio straipsnio 1 dalies 1–3 punktuose nurodytais atvejais šauktiniai privalo turėti pateisinamąjį dokumentą ir pateikti jį naujokų šaukimo komisijai, o 4 punkte nurodytu atveju šauktiniai privalo pateikti arba atsiųsti registruotu laišku pateisinamąjį dokumentą ir dokumentus dėl tarnybos atidėjimo.

8 straipsnis. Atleidimas nuo būtiniosios karo tarnybos

1. Nuo būtiniosios karo tarnybos atleidžiami Lietuvos Respublikos piliečiai:

1) dėl sveikatos būklės netinkami būtinajai karo tarnybai pagal ligų sąrašą, kurį tvirtina Sveikatos apsaugos ministerija, suderinusi su Krašto apsaugos ministerija ir Vidaus reikalų ministerija;

2) nuteisti laisvės atėmimu;

3) raštu pareiškę, kad dėl religinių ar pacifistinių įsitikinimų negali tarnauti su ginklu rankose ir nori atlikti alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą;

4) šio įstatymo 19 straipsnyje nustatyta tvarka baigę būtinuosius karinius mokymus;

5) valstybės pripažintų tradicinių Lietuvoje religinių bendruomenių ir bendrijų dvasininkai.

2. Piliečiai, nuteisti laisvės atėmimu už nusikaltimus, padarytus dėl neatsargumo, gali kreiptis į Vyriausiąją naujokų šaukimo komisiją dėl leidimo atlikti būtinąją karo tarnybą.

9 straipsnis. Būtinios karo ir alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos atidėjimas

1. Naujokų šaukimo komisijos sprendimu būtinąją karo ir alternatyvą krašto apsaugos tarnybą šio straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka atidedama:

1) dieninių, vakarinių vidurinių bendrojo lavinimo ir profesinių mokyklų moksleiviams, ne vyresniems kaip 20 metų, – kol jas baigs;

2) aukštųjų ir aukštesniųjų mokyklų studentams (išskyrus neakivaizdinio skyriaus) – iki jiems sukaks 24 metai;

3) magistrantams – iki jiems sukaks 26 metai;

4) doktorantams;

5) asmenims, kuriems iškeltos baudžiamosios bylos, – iki išteisinamojo nuosprendžio įsiteisėjimo arba bylos nutraukimo;

6) kai šauktinio motina ar tėvas yra I ar II grupės invalidai ir nėra daugiau pilnamečių šeimos narių, galinčių juos išlaikyti;

7) kai šauktinio motina viena ar šauktinio tėvas vienas augina vieną ar daugiau nepilnamečių vaikų iki 16 metų arba vyresnių, pripažintų I ar II grupės invalidais, ir nėra daugiau pilnamečių šeimos narių;

8) kai šauktinis turi vieną ar daugiau nepilnamečių iki 18 metų brolių ar seserų ir nėra kitų pilnamečių šeimos narių, galinčių juos išlaikyti;

9) kai šauktinio žmona yra I ar II grupės invalidė arba žmonos nėštumo laikotarpiu ir iki vaikui sukaks 3 metai;

10) kai šauktinis privalo išlaikyti nedarbingus senelius, nes nėra kitų pilnamečių šeimos narių, privalančių juos išlaikyti;

11) kai šauktinis savivaldybės tarybos sprendimu paskirtas globėju (rūpintoju), – iki globos (rūpybos) termino pabaigos;

12) dėl kitų šiame įstatyme nenurodytų ypač svarbių aplinkybių, dėl kurių padaryta žala šauktinui, jo šeimos nariams arba jų turtui, – tik su krašto apsaugos ministro leidimu.

2. Piliečiai, kuriems būtinąją karo tarnybą buvo atidėta dėl priežasčių, nurodytų šio straipsnio 1 dalies 6–11 punktuose, ir atidėjimo priežastys per 3 metus neišnyko, šaukiami į būtinuosius karinius mokymus. Būtiniosios karo tarnybos atidėjimo laikotarpiu būtinuosius karinius mokymus gali baigti ir piliečiai, kuriems būtinąją karo tarnybą buvo atidėta dėl kitų priežasčių.

3. Naujokų šaukimo komisijos būtinąją karo tarnybą gali atidėti vieneriems metams. Nepasikeitus šiame įstatyme nurodytoms aplinkybėms, šaukimo atidėjimas iš naujo pratęsiamas kiekvieną kartą ne ilgiau kaip vieneriems metams.

4. Valstybės gynimo tarybos sprendimu būtiniosios karo tarnybos atidėjimo priežastys gali būti pakeistos.

10 straipsnis. Šaukimo finansavimas

Išlaidos, susijusios su ikišauktinio amžiaus jaunuolių registracija, naujokų šaukimu į būtinąją karo tarnybą arba alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą, su karo prievolinkų mokymais, jų sveikatos patikrinimu, ištyrimu ar gydymu stacionare, finansuojamos iš valstybės biudžeto.

TREČIASIS SKIRSNIS ŠAUKIMO KOMISIJOS

11 straipsnis. Šaukimo komisijos

1. Karo prievolinkams į tarnybą pašaukti, tarnybai atidėti, nuo jos atleisti bei šauktonių sveikatai patikrinti sudaromos :

1) naujokų šaukimo komisijos;

2) šauktonių medicinos ekspertizės komisijos;

- 3) Vyriausioji naujokų šaukimo komisija;
 - 4) Centrinė karinės medicinos ekspertizės komisija.
2. Į medicinos ekspertizės komisijas turi būti įtraukti gydytojai, teisės aktų nustatyta tvarka turintys teisę atlikti karinę medicininę ekspertizę.

12 straipsnis. Naujokų šaukimo ir šauktinių medicinos ekspertizės komisijos

1. Naujokų šaukimo ir šauktinių medicinos ekspertizės komisijas sudaro ir jas tvirtina savivaldybės meras. Jei Vyriausybės sprendimu šios komisijos aptarnauja didesnę negu vienos savivaldybės teritoriją, jas iš etatinių krašto apsaugos sistemos darbuotojų sudaro ir tvirtina krašto apsaugos ministras.

2. Atlyginimą komisijų nariai gauna įstatymų nustatyta tvarka.

3. Naujokų šaukimo ir šauktinių medicinos ekspertizės komisijos sudaromos vieneriems kalendoriniams metams.

4. Naujokų šaukimo komisijos organizuoja ir atlieka naujokų šaukimą.

5. Naujokų šaukimo komisija susideda iš:

- 1) pirmininko – savivaldybės mero įgalioto asmens;
- 2) pirmininko pavaduotojo – vietinės teritorinės karinės įstaigos vadovo arba jo pavaduotojo;

3) narių – policijos bei savivaldybių globos ir rūpybos institucijų atstovų ir šauktinių medicinos ekspertizės komisijos pirmininko;

4) sekretoriaus.

6. Naujokų šaukimo komisija :

- 1) sudaro naujokų šaukimo tvarkaraštį;
- 2) tikrina šauktinių dokumentus ir nustato, ar šauktiniai tinka būtinajai karo tarnybai;
- 3) skiria šauktinį į dalinį, praneša jam tarnybos vietą ir išvykimo į ją laiką;
- 4) priima šauktinių, dėl religinių ar pacifistinių įsitikinimų negalinčių tarnauti su ginklu rankose, prašymus atlikti alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą ir nusprendžia dėl jų paskyrimo į šią tarnybą;

5) atleidžia šauktinius nuo būtiniosios karo tarnybos šio įstatymo 8 straipsnyje nustatytais atvejais;

6) atideda šauktiniams būtinąją karo tarnybą šio įstatymo 9 straipsnyje nustatytais atvejais ir tvarka.

7. Naujokų šaukimo komisijos posėdžius šaukia jos pirmininkas. Komisijos sprendimai priimami balsų dauguma, kai dalyvauja ne mažiau kaip du trečdaliai komisijos narių. Komisija savo posėdžius protokoluoja. Protokolą pasirašo visi posėdyje dalyvavę komisijos nariai.

8. Naujokų šaukimo komisijos sprendimai gali būti skundžiami Vyriausiajai naujokų šaukimo komisijai per 10 dienų nuo sprendimo įteikimo karo prievolinkui dienos.

9. Šauktinių medicinos ekspertizės komisija susideda iš:

- 1) pirmininko – gydytojo chirurgo arba terapeuto;
- 2) narių – įvairių specializacijų gydytojų (terapeuto, chirurgo, neurologo, psichiatro, otorinolaringologo, oftalmologo, dermatovenerologo, stomatologo) bei psichologo;
- 3) sekretoriaus.

10. Šauktinių medicinos ekspertizės komisija vadovaujasi Vyriausybės patvirtintais Karinės medicinos ekspertizės nuostatais ir privalo:

1) atlikti medicinos ekspertizę ir nustatyti, ar karo prievolinkas pagal sveikatos būklę tinka būtinajai karo tarnybai;

2) prireikus siųsti šauktinius į Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos antrinio ar tretinio lygio asmens sveikatos priežiūros viešąsias ar biudžetines įstaigas ištirti papildomai.

13 straipsnis. Vyriausioji naujokų šaukimo komisija

1. Prie Krašto apsaugos ministerijos sudaroma nuolatinė Vyriausioji naujokų šaukimo komisija.

2. Vyriausioji naujokų šaukimo komisija susideda iš:
 - 1) pirmininko – Lietuvos Respublikos kariuomenės gynybos štabo valdybos arba skyriaus, atsakingo už karinę prievolę, viršininko;
 - 2) pirmininko pavaduotojo – Krašto apsaugos ministerijos Centrinės medicinos tarnybos viršininko arba jo pavaduotojo;
 - 3) narių – Vidaus reikalų ministerijos, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Sveikatos apsaugos ministerijos atstovų.
3. Vyriausiąją naujokų šaukimo komisiją tvirtina krašto apsaugos ministras, suderinęs su Vidaus reikalų ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija bei Sveikatos apsaugos ministerija.
4. Vyriausioji naujokų šaukimo komisija:
 - 1) nagrinėja šauktinių skundus dėl naujokų šaukimo komisijų sprendimų. Skundas turi būti išnagrinėtas per 7 dienas nuo jo gavimo dienos, o jei reikia specialaus tyrimo, – per mėnesį;
 - 2) tikrina naujokų šaukimo komisijų darbą;
 - 3) keičia neteisėtai priimtus naujokų šaukimo komisijų sprendimus;
 - 4) nustačiusi naujokų šaukimo komisijos piktnaudžiavimo faktą, gali siūlyti pakeisti šios komisijos sudėtį;
 - 5) priima sprendimus dėl leidimo atlikti būtinąją karo tarnybą asmenims, padariusiems nusikaltimų dėl neatsargumo, šių prašymu.
5. Vyriausiosios naujokų šaukimo komisijos posėdžius šaukia jos pirmininkas. Posėdis laikomas teisėtu, jeigu jame dalyvauja komisijos pirmininkas ir ne mažiau kaip 2 nariai. Sprendimus komisija priima balsų dauguma. Balsams pasidalijus po lygiai, lemia pirmininko balsas.
6. Karo prievolinkas Vyriausiosios naujokų šaukimo komisijos sprendimą gali apskųsti krašto apsaugos ministrui per 10 dienų nuo sprendimo gavimo dienos, o krašto apsaugos ministro sprendimą – apylinkės teismui per 10 dienų nuo sprendimo gavimo dienos.

14 straipsnis. Centrinė karinės medicinos ekspertizės komisija

1. Centrinę karinės medicinos ekspertizės komisiją tvirtina Krašto apsaugos ministerijos Centrinės medicinos tarnybos viršininkas. Į šią komisiją privalo būti įtraukti gydytojai, teisės aktų nustatyta tvarka turintys teisę atlikti karinę medicininę ekspertizę.
2. Be kitų Lietuvos Respublikos karinės medicinos ekspertizės nuostatuose nustatytų funkcijų, Centrinė karinės medicinos ekspertizės komisija:
 - 1) atlieka atleidžiamų nuo karo prievolės karo prievolinkų medicinos ekspertizę ir pateikia išvadą dėl šauktinių medicinos ekspertizės komisijos priimto sprendimo;
 - 2) turi teisę siųsti karo prievolinkus atlikti papildomų tyrimų į Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos antrinio ar tretinio lygio asmens sveikatos priežiūros viešąsias ar biudžetines įstaigas ir reikalauti iš šių įstaigų pateikti reikalingus dokumentus.

KETVIRTASIS SKIRSNIS KARINĖ ĮSKAITA

15 straipsnis. Karinė įskaita

1. Karinę įskaitą tvarko vietinė teritorinė karinė įstaiga.
2. Lietuvos Respublikos piliečiai (vyrai) privalo įsirašyti į karinę įskaitą :
 - 1) sulaukę 16 metų – per 2 mėnesius;
 - 2) atlikę būtinąją karo ar alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą – per 10 dienų nuo tarnybos baigimo dienos.
3. Lietuvos Respublikos pilietės, įgijusios medicinos ar Vyriausybės nustatytos kitos specialybės aukštąjį ar aukštesnįjį išsilavinimą, privalo įsirašyti į karinę įskaitą per 2 mėnesius nuo mokymo įstaigos baigimo dienos.
4. Asmuo nuo 19 iki 45 metų, gyvenantis Lietuvoje ir įgijęs Lietuvos Respublikos pilietybę, per mėnesį nuo Respublikos Prezidento dekreto dėl Lietuvos Respublikos pilietybės suteikimo

įsigaliojimo privalo pasitikrinti sveikatą ir įsirašyti į karinę įskaitą vietinėje teritorinėje karinėje įstaigoje.

5. Lietuvos Respublikos piliečiai, kuriems nustatytas invalidumas, į karinę įskaitą neįrašomi arba iš jos išbraukiami.

6. Įsirašydami į karinę įskaitą, karo prievolinkai privalo pateikti šauktinio arba kario liudijimą.

7. Karo prievolinkai vietinei teritorinei karinei įstaigai per 30 dienų privalo pateikti duomenis apie:

- 1) vardo ar pavardės pakeitimą;
- 2) mokymo įstaigų baigimą;
- 3) išvykimą iš nuolatinės gyvenamosios vietos ilgesniam negu 6 mėnesiai laikui ar atvykimą į naują gyvenamąją vietą ilgesniam negu 6 mėnesiai laikui;
- 4) darbovietės pakeitimą;
- 5) šeimyninės padėties pasikeitimus (vedybas, šeimos padidėjimą ar šeimos nario mirtį, skyrybas).

8. Duomenis apie sveikatos būklės pasikeitimą karo prievolinkai privalo pateikti per 2 mėnesius nuo invalidumo nustatymo ar susirgimo (traumos) dienos.

9. Atsargos karo prievolinkai, nuolat ar laikinai (ilgiau kaip 6 mėnesius) gyvenantys užsienio valstybėse, privalo įsirašyti į karinę įskaitą Lietuvos Respublikos atstovybėse ar konsulatuose.

III SKYRIUS TARNYBA

PIRMASIS SKIRSNIS BŪTINOJI KARO TARNYBA

16 straipsnis. Tarnybos vieta

Būtiniosios karo tarnybos kariai tarnybą atlieka Lietuvos Respublikos kariuomenėje, kituose krašto apsaugos sistemos daliniuose, o Vyriausybės sprendimu – ir kituose junginiuose (daliniuose). Tarnybos vietą ir išvykimo į ją laiką nustato krašto apsaugos ministras kariuomenės vado teikimu.

17 straipsnis. Tarnybos trukmė

1. Į būtinąją karo tarnybą gali būti pašaukti Lietuvos Respublikos piliečiai nuo 19 iki 27 metų. Piliečiai, parašę prašymą naujokų šaukimo komisijai, tarnybą gali pradėti ir būdami 18 metų, išskyrus šio įstatymo 8 straipsnyje nustatytus atvejus.

2. Būtinoji karo tarnyba trunka 12 mėnesių.

3. Į tarnybos laiką neįskaitomas laikas, kurį būtiniosios karo tarnybos karys:

- 1) buvo savavališkai palikęs dalinį;
- 2) be pateisinamos priežasties pavėlavo sugrįžti iš komandiruotės ar atostogų;
- 3) išbuvo areštinėje.

4. Jei atsiranda šio įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 5–10 punktuose nurodytų aplinkybių, būtiniosios karo tarnybos karys, ištarnavęs mažiau kaip pusę šiame įstatyme nustatyto laiko, paleidžiamas iš tarnybos, iki minėtos aplinkybės išnyks.

18 straipsnis. Paleidimas į atsargą

Būtiniosios karo tarnybos karys paleidžiamas į atsargą:

- 1) ištarnavęs šio įstatymo nustatytą laiką;
- 2) jei atsiranda nors viena iš šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytų aplinkybių;
- 3) ištarnavęs daugiau kaip pusę šiame įstatyme nustatyto laiko, jei atsiranda 9 straipsnio 1 dalies 5–10 punktuose nurodytų aplinkybių, kurios neišnyksta iki kariui sukanka 27 metai.

19 straipsnis. Būtinieji kariniai mokymai

1. Į būtinuosius karinius mokymus šaukiami karo prievolinkai nuo 19 iki 35 metų:
 - 1) šio įstatymo 9 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais;
 - 2) nepašaukti į būtinąją karo tarnybą dėl priežasties, nurodytos šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 2 punkte;
 - 3) dėl kitų priežasčių neatlikę būtiniosios karo tarnybos.
2. Būtinieji kariniai mokymai vyksta kariuomenės teritoriniuose daliniuose arba vietinėse teritorinėse krašto apsaugos ar kitose mokymo įstaigose, kuriose organizuoti būtinieji kariniai mokymai.
3. Būtinieji kariniai mokymai trunka nuo 60 iki 150 parų per 3 metus, bet ne mažiau kaip 20 parų per metus.
4. Būtinieji kariniai mokymai vyksta pagal kariuomenės vado patvirtintas programas.
5. Į būtinuosius karinius mokymus siunčia naujokų šaukimo komisija. Mokymų pradžią ir pabaigą nustato kariuomenės vadas.
6. Jei būtinųjų karinių mokymų pratybos vyksta ilgiau negu vieną parą, karo prievolinkams išduodama nustatyto pavyzdžio apranga ir užtikrinamas visiškas valstybės išlaikymas.

ANTRASIS SKIRSNIS ALTERNATYVIOJI KRAŠTO APSAUGOS TARNYBA

20 straipsnis. Alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos pasirinkimo tvarka

1. Alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą pageidaujantys atlikti karo prievolinkai raštu kreipiasi pagal gyvenamąją vietą į naujokų šaukimo komisiją.
2. Naujokų šaukimo komisija karo prievolinko prašymą leisti atlikti alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą privalo apspręsti ir paskirti tarnybos atlikimo vietą. Jeigu prašantysis į naujokų šaukimo komisijos posėdį neatvyksta be pateisinamų priežasčių, komisija gali priimti sprendimą ir jam nedalyvaujant.
3. Alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos atlikimo vietą ir išvykimo į tarnybą laiką nustato krašto apsaugos ministras kariuomenės vado teikimu.

21 straipsnis. Atleidimas nuo alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos

Nuo alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos atleidžiami Lietuvos Respublikos piliečiai, pagal sveikatos būklę netinkami būtinajai karo tarnybai.

22 straipsnis. Alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos atlikimo vieta

1. Alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą piliečiai atlieka Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemoje. Jie prilyginami eiliniam kariui ir skiriami tarnauti į pareigas, nereikalaujančias naudoti prievartos ir ginklo. Piliečiams, atliekantiems alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą, taikomi krašto apsaugos tarnybos ir drausmės statutai.
2. Vyriausybės sprendimu alternatyvioji krašto apsaugos tarnyba, kaip civilinio pobūdžio visuomenei naudingas darbas, gali būti atliekama kitose valstybės institucijose. Šiuo atveju jos atlikimo tvarką ir prievolinkų materialinį aprūpinimą nustato Vyriausybė.

23 straipsnis. Alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos trukmė

1. Į alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą šaukiami piliečiai nuo 19 iki 27 metų.
2. Alternatyvioji krašto apsaugos tarnyba trunka 18 mėnesių.

24 straipsnis. Materialinis aprūpinimas

Asmenys, atliekantys alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemoje, jos metu aprūpinami maistu, apranga, gyvenamuoju plotu ir kitkuo tokia pat tvarka kaip ir būtiniosios karo tarnybos kariai.

TREČIASIS SKIRSNIS ATSARGOS TARNYBA

25 straipsnis. Atsargos karo prievolinkų parengtys

1. Atsargos karo prievolinkai: kareiviai, jūreiviai, seržantai, puskarininkiai, – pagal sveikatos būklę tinkantys būtinajai karo tarnybai, nuo 19 iki 35 metų imtinai įrašomi į pirmosios parengties atsargos grupę ir priskiriami aktyviajam rezervui, nuo 36 iki 45 metų imtinai, taip pat atsargos karo prievolinkės nuo 19 iki 45 metų – į antrosios parengties atsargos grupę.

2. Atsargos karo prievolinkai, šauktinių medicinos ekspertizės komisijų pripažinti pagal sveikatos būklę netinkamais būtinajai karo tarnybai arba atlikę alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą, įrašomi į trečiosios parengties atsargos grupę. Trečiosios parengties atsargos grupę rengiama pagal atskirą programą.

3. Į pirmosios parengties atsargos grupę įrašomi jaunesnieji atsargos karininkai iki 45 metų, į antrosios parengties atsargos grupę – iki 55 metų. Į pirmosios parengties atsargos grupę įrašomi vyresnieji atsargos karininkai iki 50 metų, į antrosios parengties atsargos grupę – iki 60 metų.

26 straipsnis. Atsargos karo prievolinkų rengimo tvarka

1. Į mokymus ar pratybas šaukiami atsargos karo prievolinkai, būdami įrašyti:

1) į pirmosios parengties atsargos grupę – ne mažiau kaip du kartus;

2) į antrosios parengties atsargos grupę – ne mažiau kaip vieną kartą.

2. Mokymai ir pratybos negali trukti ilgiau kaip:

1) 10 kalendorinių dienų pirmosios parengties atsargos grupės karo prievolinkams;

2) 5 kalendorines dienas antrosios parengties atsargos grupės karo prievolinkams.

3. Tarp mokymų ar pratybų turi būti ne trumpesnis kaip 2 metų laikotarpis. Asmenys, atlikę alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą, į mokymus ar pratybas nešaukiami.

4. Nuo eilinių karinių mokymų (pratybų) atleidžiami atsargos karo prievolinkai:

1) ūkininkai, jų šeimų nariai ir žemės ūkyje dirbantys žemės ūkio specialistai sėjos, šienapjūtės ir derliaus nuėmimo metu;

2) turintys 3 ir daugiau nepilnamečių vaikų;

3) moterys;

4) turintys vaiką iki vienerių metų arba kurių žmonoms likę ne daugiau kaip 60 kalendorinių dienų iki gimdymo.

5. Pašaukti į mokymus ar pratybas atsargos karo prievolinkai išlaikomi valstybės.

6. Policijos ir vidaus tarnybos pareigūnų – atsargos karo prievolinkų karinę įskaitą ir būtinuosius karinius mokymus šio įstatymo nustatyta tvarka organizuoja ir vykdo Vidaus reikalų ministerija.

7. Atsargos karo prievolinkų pašaukimo į mokymus ar pratybas tvarką ir reikalavimus, keliamus kiekvienos parengties atsargos grupei, nustato krašto apsaugos ministras.

27 straipsnis. Mobilizacija ekstremalių situacijų atvejais

Ekologinių katastrofų, stichinių nelaimių metu, kai gresia pavojus valstybės saugumui, atsargos karo prievolinkai gali būti mobilizuojami Lietuvos Respublikos mobilizacijos ir mobilizacinio rezervo rengimo įstatymo nustatyta tvarka.

IV SKYRIUS KARO PRIEVLĖS UŽTIKRINIMAS. ĮSTATYMĄ VYKdančios INSTITUCIJOS

28 straipsnis. Vietinės teritorinės karinės įstaigos pareigos

Vietinė teritorinė karinė įstaiga be kitų funkcijų:

- 1) tvarko karo prievolininkų karinę įskaitą;
- 2) tvarko karo prievolininkų asmens bylas, išduoda karinius dokumentus;
- 3) sutikrina karo prievolininkų sąrašus su gautaisiais iš savivaldybių, įmonių, įstaigų ir organizacijų;
- 4) organizuoja karo prievolininkų pakvietimą ir atvykimą į šaukimo komisijas, mokymus bei naujokų nuvykimą į tarnybos vietas;
- 5) pateikia šaukimo komisijoms karo prievolininkų asmens bylas ir kitus duomenis.

29 straipsnis. Savivaldybių, įmonių, įstaigų ir organizacijų pareigos

Savivaldybės, visų rūšių bei nuosavybės formų įmonės, įstaigos ir organizacijos:

- 1) tvarko jose dirbančių karo prievolininkų apskaitą;
- 2) vietinėms teritorinėms karinėms įstaigoms šių reikalavimų iki einamųjų metų gruodžio 31 d. pateikia jaunuolių ir šauktinių, kuriems sukako 16 ir 18 metų, sąrašus ir papildomus sąrašus;
- 3) kas ketvirtį teikia vietinėms teritorinėms karinėms įstaigoms duomenis apie karo prievolininkų karinės įskaitos pasikeitimus;
- 4) kartą per metus pagal vietinių teritorinių karinių įstaigų planą sutikrina karo prievolininkų įskaitos duomenis su vietinių teritorinių karinių įstaigų karo prievolininkų karinės įskaitos duomenimis ir įrašo pasikeitimus;
- 5) priimdamos karo prievolininkus į darbą, reikalauja, kad šie būtų įsirašę į karinę įskaitą vietinėse teritorinėse karinėse įstaigose pagal gyvenamąją vietą.

30 straipsnis. Švietimo įstaigų ir aukštųjų mokyklų pareigos

1. Švietimo įstaigos ir aukštosios mokyklos privalo ugdyti mokinių, moksleivių ir studentų pasiryžimą ginti Tėvynę.
2. Švietimo įstaigų ir aukštųjų mokyklų vadovai kiekvienais metais per mėnesį nuo mokslo metų pradžios pateikia vietinėms teritorinėms karinėms įstaigoms duomenis apie besimokančius karo prievolininkus.

31 straipsnis. Asmens sveikatos priežiūros viešųjų ir biudžetinių įstaigų pareigos

1. Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos antrinio ir tretinio lygio asmens sveikatos priežiūros viešosios ir biudžetinės įstaigos Sveikatos apsaugos ministerijos nustatyta tvarka privalo:
 - 1) atlikti visų ikišauktinio amžiaus jaunuolių medicininę apžiūrą;
 - 2) užpildyti privalomojo sveikatos tikrinimo kortelę;
 - 3) patikrintų ikišauktinio amžiaus jaunuolių sąrašus su išvadomis apie jų sveikatos būklę kas 6 mėnesiai pateikti vietinėms teritorinėms karinėms įstaigoms;
 - 4) į šauktinių medicinos ekspertizės komisijas paskirti gydytojus Vyriausybės nustatyta tvarka.
2. Asmens sveikatos priežiūros viešosios ir biudžetinės įstaigos tikrina atsargos karo prievolininkų sveikatą pagal vietinių teritorinių karinių įstaigų siuntimus.

32 straipsnis. Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės pareigos

Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Krašto apsaugos ministerijai pareikalavus, nustatyta tvarka teikia jai informaciją apie karo prievolininkų gyvenamąją vietą, paso ir kitus duomenis.

33 straipsnis. Vidaus reikalų sistemos padalinių pareigos

1. Savivaldybių policijos įstaigos, jei yra pagrindo, atlieka šauktinių paiešką ir atvedina juos.

2. Informatikos ir ryšių departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos nustatyta tvarka teikia vietinėms teritorinėms karinėms įstaigoms duomenis apie tai, ar karo prievolinkas nėra patrauktas baudžiamojon atsakomybėn arba nuteistas.

34 straipsnis. Teismų pareigos

1. Teismai apie įsiteisėjusius nuosprendžius nuteistiems laisvės atėmimu karo prievolinkams per 7 dienas nuo nuosprendžio įsiteisėjimo privalo pranešti vietinėms teritorinėms karinėms įstaigoms.

2. Nuteistų laisvės atėmimu karo prievolinkų karių ar šauktinių liudijimai turi būti išsiųsti į vietines teritorines karines įstaigas, kuriose jie yra įrašyti į karinę įskaitą.

35 straipsnis. Civilinės metrikacijos įstaigų pareigos

Civilinės metrikacijos įstaigos privalo kas ketvirtį pateikti vietinėms teritorinėms karinėms įstaigoms karo prievolinkų (vyrų), pakeitusių vardus ir pavardes, sąrašus, šioms įstaigoms pareikalavus – papildomus sąrašus, o karo prievolinkui mirus, pranešti apie tai.

36 straipsnis. Socialinės apsaugos ir darbo institucijų įstaigų pareigos

Socialinės apsaugos ir darbo institucijų įstaigos privalo kas ketvirtį teikti vietinėms teritorinėms karinėms įstaigoms duomenis apie piliečius (vyrus) nuo 19 iki 27 metų, kuriems nustatytas invalidumas.

37 straipsnis. Asmenys, atsakingi už karo prievolės užtikrinimą

Už šiame skyriuje nustatytų pareigų atlikimą atsako atitinkamų įstaigų vadovai.

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

38 straipsnis. Apribojimai būtiniosios karo tarnybos kariams ir asmenims, atliekantiems alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą

Būtiniosios karo tarnybos kariai arba asmenys, atliekantys alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą, negali būti Seimo nariais ir savivaldybių tarybų nariais. Jie negali eiti renkamų ar skiriamų pareigų civilinėje valstybinėje tarnyboje, dalyvauti politinių partijų ir politinių organizacijų veikloje.

39 straipsnis. Atsakomybė už šio įstatymo pažeidimą

Asmenys, pažeidę šį įstatymą, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

40 straipsnis. Būtiniosios karo tarnybos pratęsimas bei pašaukimas į ją pirma laiko

Įstatymų nustatytais atvejais būtiniosios karo tarnybos trukmė gali būti pratęsta ir į būtinąją karo tarnybą gali būti pašaukti Lietuvos Respublikos piliečiai nuo 18 metų.

41 straipsnis. Karių aprūpinimas ir garantijos

Karių aprūpinimo tvarką ir su karo tarnyba susijusias garantijas nustato Krašto apsaugos tarnybos įstatymas.

42 straipsnis. Įstatymų ir kitų teisės aktų pripažinimas netekusiais galios

Įsigaliojus šiam įstatymui, netenka galios:

1) Aukščiausiosios Tarybos nutarimas „Dėl Laikinojo krašto apsaugos prievolės įstatymo įgyvendinimo“ (Žin., 1990, Nr. [21-530](#));

2) Laikinasis krašto apsaugos prievolės įstatymas (Žin., 1990, Nr. [21-531](#));

3) Alternatyvios (darbo) tarnybos prievolės įstatymas (Žin., 1990, Nr. [30-726](#));

- 4) Aukščiausiosios Tarybos nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos alternatyvios (darbo) tarnybos prievolės įstatymo įsigaliojimo“ (Žin., 1990, Nr. [30-727](#));
- 5) Įstatymas „Dėl Lietuvos Respublikos laikinojo krašto apsaugos prievolės įstatymo 32 straipsnio pakeitimo“ (Žin., 1990, Nr. [30-728](#));
- 6) Švietimo įstatymo (Žin., 1991, Nr. [23-593](#)) 26 straipsnio penktoji dalis;
- 7) Įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos policijos įstatymo, Lietuvos Respublikos laikinojo krašto apsaugos prievolės įstatymo ir Lietuvos Respublikos krašto apsaugos tarnybos įstatymo pakeitimo ir papildymo“ (Žin., 1994, Nr. [53-994](#)) II dalis;
- 8) Įstatymas „Dėl Lietuvos Respublikos alternatyvios (darbo) tarnybos prievolės įstatymo pakeitimo“ (Žin., 1994, Nr. [89-1721](#)).

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS